

Sygn. akt: I C 138/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Sylwia Piasecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2019 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko M. D.

o zapłatę

oddala powództwo

Sygn. akt I C 138/19

UZASADNIENIE

Powód – F. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko M. D. o zapłatę kwoty 1.904,39 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że strona pozwana zawarła z (...) S.A. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych, na podstawie której zobowiązana była do zapłaty na rzecz (...) S.A. zgodnie z wystawionymi dokumentami, a mianowicie notą obciążeniową z dnia 26 sierpnia 2015 roku na kwotę 1.363,96 złotych, z terminem płatności na dzień 9 września 2015 roku, fakturą za usługi z dnia 24 czerwca 2015 roku na kwotę 86,88 złotych z terminem płatności na dzień 8 lipca 2018 roku oraz z dnia 24 maja 2015 roku na kwotę 86,88 złotych z terminem płatności 8 czerwca 2015 roku. Powód podkreślił, że nota obciążeniowa została wystawiona z tytułu rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przed upływem czasu na jaki została zawarta z powodu nieutrzymania aktywnej karty SIM przez pozwanego.

W dniu 11 czerwca 2015 roku (...) S.A. zawarła z powodem umowę ramową cyklicznego przelewu wierzytelności, w której ustalono zasady w oparciu, o które nastąpił przelew wierzytelności objętej pozwem. Następnie w dniu 26 października 2015 roku (...) S.A. zawarła z powodem umowę cesji wierzytelności – porozumienie nr 5. Cena zakupu została zapłacona w dniu 29 października 2015 roku.

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2019 roku, w sprawie VI Nc-e (...), Sąd Rejonowy L. stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym albowiem przytoczone w uzasadnieniu pozwu okoliczności budzą wątpliwości w zakresie daty wymagalności roszczenia i dlatego też przekazała sprawę do tutejszego Sądu.

Pozwany – M. D. stawiał się na termin rozprawy i przyznał, że zawarł umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych, jak również, że otrzymywał wezwania do zapłaty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – M. D. w dniu 18 lutego 2015 roku zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr TE (...) na okres 24 miesięcy. W związku z zawarciem umowy pozwanemu została przyznana ulga w wysokości 271,00 złotych.

W dniu 18 lutego pozwany zawarł kolejną umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...) na okres 24 miesięcy. W związku z zawarciem tej umowy pozwanemu została przyznana ulga w wysokości 1.460,00 złotych. Pozwany M. D. w ramach przyjętej oferty otrzymał aparat telefoniczny.

przyznane, nadto dowód: umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z dnia 18 lutego 2015 roku k. 64 – 70, 72 – 79, potwierdzenie odbioru aparatu telefonicznego k. 80.

(...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 26 sierpnia 2015 roku wystawił notę obciążeniową na kwotę 1.363,96 złotych, z terminem płatności do dnia 9 września 2015 roku. Nota obciążeniowa została wystawiona z powodu rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przed upływem czasu na jaki została zawarta albowiem pozwany nie utrzymał aktywnej karty SIM.

Poprzednik prawny powoda w dniu 24 czerwca 2015 roku wystawił fakturą za usługi w okresie od 24 maja 2015 roku do dnia 23 czerwca 2015 roku, na kwotę 86,88 złotych, z terminem płatności do dnia 8 lipca 2018 roku oraz w dniu 24 maja 2015 roku za usługi w okresie od 24 kwietnia 2015 roku do dnia 23 maja 2015 roku na kwotę 86,88 złotych, z terminem płatności do dnia 8 czerwca 2015 roku.

dowód z innych wniosków dowodowych: wydruk noty obciążeniowej nr (...) k. 141, faktura VAT nr (...) k. 142 – 143, faktura VAT nr (...) k. 144 – 145.

W dniu 11 czerwca 2015 roku (...) S.A. z siedzibą w W. zawarła z powodem umowę ramową cyklicznego przelewu wierzytelności, na podstawie której powód nabył wierzytelność wobec pozwanego. Następnie w dniu 26 października 2015 roku (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z powodem porozumienie nr 5 do umowy ramowej cyklicznego przelewu wierzytelności z dnia 11 czerwca 2015 roku.

przyznane, nadto dowód: umowa ramowa cyklicznego przelewu wierzytelności z dnia 11 czerwca 2015 roku k. 51 – 58v, porozumienie nr 5 z dnia 26 października 2015 roku k. 60 – 60v, wykaz papierowy do protokołu przekazania wykazu wierzytelności z dnia 3 grudnia 2015 roku k. 61 – 62, protokół przekazania wykazu z dnia 3 grudnia 2015 roku k. 63.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie, mimo że pozwany M. D. uznał roszczenie strony powodowej wskazując, że wie czego sprawa dotyczy oraz nie odnosząc się do wysokości dochodzonego roszczenia.

Zgodnie z treścią art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się

na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1983 roku, III CRN 188/83, OSNC 1984, nr 4, poz. 60). Istotnym jest przy tym, iż mimo, że Sąd jest związany uznaniem powództwa, to obowiązany jest jednak dokonać oceny, czy czynność ta nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W doktrynie zauważono, że ocena, czy zachodzi niedopuszczalność uznania powództwa, powinna nastąpić w zasadzie wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Wskutek uznania przewodniczący zamyka rozprawę (art. 224 § 1 kpc) i wydaje tzw. wyrok z uznania, uwzględniający powództwo w zakresie objętym uznaniem.

Mając na uwadze wskazany przez powoda stan faktyczny i wysokość dochodzonego roszczenia, Sąd stwierdził, że uznanie powództwa było sprzeczne z prawem albowiem strona powodowa nie mogła domagać się zaspokojenia przedmiotowego roszczenia z uwagi na przedawnienie.

W dniu 9 lipca 2018 roku weszły bowiem w życie zmiany wprowadzone do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104), które znowelizowały przepisy dotyczące przedawnienia, a mianowicie m.in. skróciły okresy przedawnienia oraz wprowadziły automatyczne badanie przedawnienia przez sąd w sprawach wytoczonych przeciwko konsumentom.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 125 § 1 k.c., skróceniu z 10 do 6 lat uległ termin przedawnienia w przypadku roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, a także roszczenia stwierdzonego ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd. Jeżeli jednak stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się, tak jak dotychczas, z upływem 3 lat.

Ustawodawca wprowadził również do porządku prawnego art. 117 § 2¹ kc, który stanowi, że po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Podkreślić przy tym należy, że przepis ten stosuje się także do roszczeń przedawnionych przysługujących przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia (art. 5 ust. 4 Ustawa o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)).

Z powyższego wynika zatem, że jeśli wierzyciel będący przedsiębiorcą występuje z pozwem przeciwko konsumentowi, sąd ma obowiązek z urzędu – czyli bez zarzutu, czy wniosku ze strony konsumenta - zbadać, czy dług jest przedawniony i jeśli doszło do przedawnienia – powództwo co do zasady oddalić. Nie ograniczono bowiem zastosowania przepisów nowych do spraw wszczętych po dniu 9 lipca 2018 roku.

W myśl art. 118 kc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, a jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, to bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 kc). Bieg przedawnienia przerywa się również, m.in. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § pkt 1 k.c.) oraz przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której przysługuje (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, przy czym w razie przerwania przedawnienia w sposób wskazany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., biegnie ono na nowo dopiero po zakończeniu postępowania (art. 124 k.c.). Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu w przypadkach wskazanych w art. 121 k.c.

Przy obliczaniu terminu przedawnienia należy także zwrócić uwagę na przepis art. 112 zd. 1 k.c., który stanowi, że termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, że roszczenie powoda, jak również poprzednika prawnego powoda, ma charakter majątkowy i jest związane z działalnością gospodarczą powoda i poprzednika prawnego powoda. Należy przy tym zauważyć, że o związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej powinny decydować okoliczności istniejące w chwili powstania roszczenia, przy czym bez znaczenia dla tej kwalifikacji pozostaje, czy roszczenie powstało w relacji obustronnie profesjonalnej, czy też profesjonalista (przedsiębiorca) występuje tylko po jednej stronie stosunku prawnego, wystarczy, iż podmiotem gospodarczym jest osoba występująca z roszczeniem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 listopada 2012 roku, w sprawie I ACa 674/12).

Z zaferowanego natomiast w sprawie materiału dowodowego wynika, że roszczenie wynikające z noty obciążeniowej wystawionej w dniu 26 sierpnia 2015 roku jest wymagalne od dnia 10 września 2015 roku, z faktury z dnia 24 czerwca 2015 roku – od dnia 9 lipca 2015 roku i z faktury z dnia 24 maja 2015 roku – od dnia 9 czerwca 2015 roku. Ponadto powód nie przedłożył żadnego materiału dowodowego, z którego wynikałoby aby podejmował on jakiegokolwiek czynności mające na celu przerwę biegu przedawnienia.

Oznacza to, że roszczenie powoda, obejmujące notę obciążeniową oraz dwie faktury uległo przedawnieniu z uwagi na upływ trzyletniego terminu do dochodzenia roszczenia, albowiem pozew został wniesiony po upływie tego terminu, a mianowicie w dniu 8 stycznia 2019 roku.

Wprawdzie pozwany M. D. nie podniósł zarzutu przedawnienia, jednakże z uwagi na treść art. 117 § 2¹ kc, dodanego ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104), która weszła w życie w dniu 9 lipca 2018 roku, Sąd zobligowany był do jego uwzględnienia z urzędu. Przepis ten bowiem jednoznacznie wskazuje, że z uwagi na upływ terminu przedawnienia powód nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

Wobec powyższego powództwo jako przedawnione nie zasługiwało na uwzględnienie.

Niezależnie jednak od powyższego Sąd powziął również wątpliwości w zakresie faktycznego zobowiązania, którego dotyczyło to roszczenie. Powód w uzasadnieniu pozwu powoływał się bowiem na jedną umowę, jaką pozwany zawarł z poprzednikiem powoda i ta okoliczność nie była kwestionowana przez pozwanego, natomiast celem wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył on dwie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych - nr (...) (...) i (...), które zostały zawarte przez pozwanego w tym samym dniu, a mianowicie 18 lutego 2015 roku.

Niewątpliwym natomiast jest, że zgodnie z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradyktoryjności) w procesie, po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy,

że zasada kontradiktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

Powód nie określił natomiast dokładnie w uzasadnieniu pozwu umowy, której dotyczy roszczenie, a mianowicie nie wskazał numeru umowy, okresu jej trwania czy też istotnych postanowień, mimo iż posiadał wiedzę, że w tym samym dniu pozwany zawarł dwie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. W konsekwencji Sąd nie miał możliwości zweryfikowania podstawy zobowiązania.

Wątpliwości Sądu dotyczyły również zasadności i wysokości kwoty objętej notą obciążeniową w wysokości 1.363,96 złotych z tytułu rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przed upływem czasu na jaki została zawarta z powodu nieutrzymania aktywnej karty SIM przez pozwanego.

Z powyższego wynika bowiem jednoznacznie, że kwota ta stanowi karę umowną zastrzeżoną na wypadek braku spełnienia świadczenia pieniężnego.

Wprawdzie zgodnie z treścią przepisu art. 353 § 1 k.c. strony, zawierające umowę, mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zatem cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, iż ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., w myśl którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Z zacytowanego przepisu wynika zatem wprost, iż wyżej wymienione dodatkowe zastrzeżenie umowne dotyczy wyłącznie zobowiązań niepieniężnych, przy czym przepis ten, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Ponadto, zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, którą Sąd w niniejszym składzie, w przedmiotowej sprawie, w pełni podziela, przy ocenie charakteru zastrzeżonej kary należy brać pod uwagę charakter prawny zobowiązań, które należą do essentialia negotii, a nie obowiązki pochodne (dodatkowe) nie mające charakteru dominującego, a przez to nie wpływające na charakter zobowiązania strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 roku, w sprawie sygn. akt V CKN 171/00, LEX nr 52662). Tym samym to właśnie obowiązki, które można określić mianem podstawowych, decydują o charakterze zobowiązania strony i przesądzają, czy jest to zobowiązanie pieniężne czy też nie. Obowiązki dodatkowe jako niemające podstawowego znaczenia dla zobowiązania stron, tj. nie wpływające na istnienie samego zobowiązania, nie wpływają również na jego charakter.

W przedmiotowej sprawie na podstawie zawartej z pozwanym umowy o świadczenie usług, pierwotny wierzyciel zobowiązał się do świadczenia na rzecz pozwanego określonych usług, natomiast pozwany jako abonent zobowiązany był do opłacania abonamentu i uiszczania należności za inne usługi zgodnie z cennikiem. Taka treść umowy stron pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż zobowiązanie pozwanego niewątpliwie było od początku zobowiązaniem stricte pieniężnym.

Zatem zastrzeżenie kar umownych w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2005 roku, sygn. akt V CK 90/05, M. Prawn. 2005/18/874; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1966 roku, sygn. akt III CR 45/66, LEX nr 5962; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 368/05, OSAB 2005/3/3).

Podnieść należy również, że zgodnie z art. 385 § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, nieuzgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Pozwany jako abonent nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, w tym postanowień Regulaminu

świadczenia usług. Postanowienia te zostały mu narzucone przez pierwotnego wierzyciela. Postanowienia o karze umownej kształtują prawa i obowiązki pozwanego jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a tym samym nie wiążą pozwanego.

Wobec powyższego zasadnym było orzec jak w sentencji.